

УМОВИ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ОЗБРОЄННЯ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНИХ БОЙОВИХ ДІЙ

Повномасштабна фаза російсько-української війни докорінно змінила вимоги до підготовки військовослужбовців. Реальні бойові дії характеризуються високою динамікою, насиченістю сучасними засобами ураження, широким застосуванням безпілотних систем, великою кількістю мінно-вибухових загороджень і складністю обстановки. У таких умовах ефективне застосування озброєння вимагає не лише технічної майстерності, а й високої психологічної стійкості, адаптивності, здатності діяти у стресових ситуаціях і наявності практичного досвіду, максимально наближеного до реального бою. Підготовка військовослужбовця сьогодні виступає комплексним процесом, що включає інтенсивне індивідуальне тренування, погоджену роботу в складі підрозділів, формування ситуаційної обізнаності, розвиток розуміння тактики противника та практику застосування озброєння в умовах, що постійно змінюються.

Ефективність бойової діяльності залежить від системності навчання, що охоплює теоретичні знання, відпрацювання навичок, реалістичні тренування та наявність належної матеріально-технічної бази. Дослідження вказують, що підготовка має бути побудована на принципах комплексності, наступності й максимального наближення до бойової обстановки. Зокрема, наукові роботи з питань бойової підготовки підкреслюють роль поєднання теорії й практики, а також важливість використання сучасних симуляційних засобів, лазерних комплексів та мультимедійних тренажерів.

Важливим аспектом підготовки є формування культури поведінки зі зброєю — узагальненого комплексу знань, умінь, навичок та поведінкових моделей, які забезпечують ефективне й безпечне застосування озброєння в

умовах бою. Під час війни в Україні виявлено, що недостатність базових навичок поводження зі стрілецькою зброєю, відсутність усталеної практики роботи з сучасними прицільними комплексами, а також нерівномірний доступ до бойових тренажерів помітно впливають на результативність підрозділів.

У реальних бойових діях українські військові стикаються з широким спектром викликів: ударними та розвідувальними БПЛА, касетними боеприпасами, високоточною артилерією, засідками, мобільними групами противника та його активним застосуванням засобів радіоелектронної боротьби. Відповідно, програми підготовки мають оперативно змінюватися з урахуванням нових тактичних моделей і типів озброєння.

Складовою бойової готовності виступає психологічна підготовка. Вміння діяти в умовах стресу, втрат, тривалого перебування під загрозою обстрілів, емоційного та фізичного виснаження є ключовими чинниками, що визначають здатність військовослужбовця ефективно застосовувати озброєння.

Матеріально-технічне забезпечення залишається фундаментом якісної підготовки. Сучасні полігони мають бути обладнані різними типами укриттів, укріплень, траншейних систем, мішеневими установками, засобами імітації вибухів та димовими системами. Крім того, підготовка повинна враховувати застосування західних зразків озброєння.

Узагальнюючи, слід зазначити, що підготовка військовослужбовців до застосування озброєння в умовах повномасштабних бойових дій є складним багатокомпонентним процесом, який охоплює тактичний, психологічний, технічний і логістичний виміри.

Список використаних джерел:

1. Бойова підготовка військовослужбовців: сучасні підходи та методики. Харків: НА НГУ.
2. Довгань, О. (2020). Питання організації вогневої підготовки в сучасних умовах. Вісник НУЦЗУ.
3. NATO Standard AJP-3.18. Allied Joint Doctrine for Training. Brussels, 2021.
4. Kraunyuikov, O. (2023). Lessons Learned of the Russo-Ukrainian War.

5. Department of Defense (US) Training Reports, 2023–2024.
6. Методичні рекомендації НГУ щодо підготовки військовослужбовців, 2022.
7. Shevchenko, A. (2023). Psychological Preparedness in High-Intensity Warfare.
8. Согорін А.А., Бірюков О.І. Сучасні технології НАТО у вогневій підготовці. «Національні інтереси України»: науково-практичний журнал. № 7(12) 2025. С. 260-270. DOI: 10.52058/3041-1793-2025-7(12)-260-269
9. Согорін А.А., Атаманенко І.О. Стандарти НАТО в формуванні вогневої компетентності курсантів вищих військових навчальних закладів в Україні. «Національні інтереси України»: науково-практичний журнал. № 8(13) 2025. С. 328-336. [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-8\(13\)-328-336](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-8(13)-328-336)
10. Согорін А.А., Бірук А.І., Ніконенко І.М., Перспективи використання штучного інтелекту у вогневій підготовці курсантів. «Національні інтереси України»: науково-практичний журнал. № 9(14) 2025. С. 425-439. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-9\(14\)-425-439](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-9(14)-425-439)
11. Согорін А.А., Пурнак В.П., Бовсунівський І.М. Огляд практик застосування стандарту «A leader’s guide to after action review» підготовці військовослужбовців армій країн НАТО. «Національні інтереси України»: науково-практичний журнал. № 9(134) 2025. С. 440-453. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-9\(14\)-440-453](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-9(14)-440-453)